

Mokrzecki, Lech

Międzynarodowa Konferencja Historyków Oświaty w Salamance (9-12 września 1985)

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 31/2, 628-630

1986

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wistego INHIGEO, a zatem faktycznego przewodniczącego polskiej grupy historyków geologii.

Omówiono także możliwość podjęcia trójstronnej współpracy (Polska — Węgry — Czechosłowacja), dotyczącej dziejów przyrodniczego poznania Karpat. Uznano, że prace te powinny być prowadzone wspólnie z Asocjacją Karpacką, a wyniki ich przedstawione na specjalnym sympozjum.

Ważny element rozmów stanowiła także problematyka nauczania historii geologii, wprowadzenia takiego wykładu do programów studiów wyższych oraz potrzeba wydania nowoczesnego podręcznika z tej dziedziny. Uznano, że problematyce tej można by poświęcić jedno z sympozjów INHIGEO. Przedyskutowano też potrzebę i możliwości podjęcia, wspólnie z Komisją Historii Myśli Geograficznej, badań na temat narodzin i rozwoju geomorfologii.

Zdaniem polskich członków Komisji celowe byłoby podjęcie inicjatywy zmierzającej do wydania przez INHIGEO pisma poświęconego historii nauk geologicznych. Dr Dudich poinformował, że władze Komisji w najbliższym czasie nie widzą możliwości powołania do życia nowego czasopisma. Planowane jest natomiast rozszerzenie zakresu dotychczas wydawanego biuletynu INHIGEO „Newsletter”.

Następne spotkanie polskich członków Komisji z jej Sekretarzem generalnym odbędzie się w Polsce na jesieni 1986 r.

Józef Babicz i Jadwiga Garbowska
(Warszawa)

Z ZAGRANICY

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA HISTORYKÓW OŚWIATY W SALAMANCE (9—12 WRZEŚNIA 1985)

Siądmo już konferencja historyków wychowania, którą zorganizowano w starym hiszpańskim mieście uniwersyteckim, skupiła ponad 160 uczestników z blisko 30 krajów świata położonych od Australii i Japonii po Kanadę, USA i Argentynę. W skład delegacji polskiej wchodziło 6 osób z ośrodków naukowych w Krakowie, Lublinie, Poznaniu i Gdańsku.

Początki International Standing Conference for the History of Education sięgają 1978 r., kiedy to grupa inicjująca spotkała się w Anglii na zebraniu organizacyjnym, w jej składzie był prof. J. Miąso. Celem corocznych konferencji jest stworzenie lepszych możliwości bezpośredniego przedyskutowania problemów nurtujących różne środowiska naukowe, zaprezentowanie ciekawszych wyników badań i poddanie ich międzynarodowej ocenie, wymiana doświadczeń, publikacji, ułatwienie przepływu wzajemnych informacji itp.

Kolejne sesje, zawsze z udziałem przedstawicieli polskich, odbywały się dotąd: w 1979 r. w Louvain na temat kształcenia nauczycieli; w 1980 r. w Jabłonnie omawiano innowacje w oświacie i wychowaniu; w 1981 r. w Sevres k. Paryża — politykę oświatową; w 1982 r. w Budapeszcie analizowano historyczny rozwój wychowania przedszkolnego; w 1983 r. w Oxfordzie — rozwój nauk ścisłych i przyrodniczych oraz oświaty i techniki; w 1984 r. w Wolfenbüttel skupiono się na stanie oświaty i nauki w okresie Oświecenia. Tematyka posiedzenia w Salamance została zatytułowana: *Wyższe wykształcenie i społeczeństwo w perspektywie historycznej*.

Każdorazowo plonem obrad jest osobne wydawnictwo zawierające nadesłane referaty, które stanowią przegląd badań poświęconych wybranej problematyce. Tak było w Budapeszcie, Oxfordzie, Wolfenbüttel i obecnie w Salamance. Ukazały się

bowiem 2 tomy o ogólnej objętości ponad 1400 stron, wydane przez Departamento de Historia de la Educación Universidad de Salamanca pod ogólnym tytułem: *Higher Education and Society, Historical Perspectives*. Zawierają one łącznie 111 opracowań, w tym 7 autorów polskich: J. Chodakowskiej, M. Krupy, J. Dybca, J. Hellwiga, Cz. Majorka, L. Mokrzeckiego i J. Żerko.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonał rektor Uniwersytetu w Salamance — prof. P. Amat, a referat wprowadzający wygłosił przewodniczący Stowarzyszenia Historyków Oświaty w Hiszpanii — prof. J. Ruiz Berrio. W następnych dniach, podczas obrad plenarnych, referaty zaprezentowali: prof. W. Böhm (RFN) pt. *El declive de la universidad* i dr W. Frihjoft (Belgia) pt. *La universidad como medio de intervencion cultural*. Przebieg konferencji relacjonowała dość szeroko prasa i radio.

Właściwe obrady toczyły się w sześciu grupach seminaryjnych, a zmiany organizacyjne, wprowadzone od 1984 r., pozwoliły na uczestniczenie w kilku gremiach debatujących o różnej porze. Tematykę pierwszej grupy zatytułowano: *The Condition of Students in Higher Education* i skupiono się w niej na ekonomicznych i kulturalnych podobieństwach i różnicach występujących w poszczególnych państwach. Grupa druga *The Teaching Staff in Higher Education* zajmowała się określeniem modelu kształcenia nauczycieli i wychowawców w różnych okresach. Charakteryzowano rozwiązania istniejące w uczelniach państwowych i prywatnych, poruszano kwestię sekularyzacji, relacje pomiędzy szkołami wyższymi a średnimi itp. Wśród 15 referatów trzy pochodziły z Polski. Doc. J. Hellwig (UAM) naświetlił starania mające na celu udoskonalenie procesu kształcenia nauczycieli w Polsce na przestrzeni XIX i XX w.: doc. Cz. Majorek (WSP Kraków) zanalizował przygotowanie nauczycieli w praktyce uniwersyteckiej w okresie rozbiorów, zaś doc. L. Mokrzecki (UG) omówił relacje zachodzące pomiędzy wykładowcami zatrudnionymi w gimnazjach akademickich w Polsce w XVI—XVIII w. a uniwersytetami zagranicznymi.

Grupa trzecia (*Academic Structures and Curriculum*) skoncentrowała się na zmianach strukturalnych determinowanych wymogami przyszłości, konieczności dostosowania programu nauczania do ewolucji zachodzącej na świecie, na metodach doboru właściwych treści naukowych do programów uniwersyteckich, zagadnieniu wychowania dla przyszłości itp. W tej grupie wśród 16 referatów dr M. Krupa (UMCS) przypominała początki egzaminów maturalnych w szkolnictwie polskim, zaś opracowanie dr J. Żerki (UG) mówiło o kolejnych etapach reform uczelni wyższych w naszym kraju w latach 1918—1973.

W grupie czwartej *The Administration of Higher Education* dyskutowano nad często tak skomplikowaną sytuacją, występującą w procesie administrowania uczelniami prywatnymi i państwowymi w poszczególnych okresach, akcentowano kontrowersje wokół sekularyzacji szkół (Anglia) oraz wysiłki podejmowane na rzecz rozbudowy placówek kształcących nauczycieli. W tej grupie doc. J. Dybiec (UJ) przedstawił referat na temat różnorodnych form pracy i przeszkód w działalności uniwersytetów na ziemiach polskich w okresie rozbiorów. W grupie piątej (*Social and Economic Aspects in Higher Education*) i szóstej (*Reforms and Changes in Higher Education*) zastanawiano się nad ideologicznymi różnicami w poszczególnych systemach oświatowych, nad genezą kolejnych reform (głównie w XIX w.) oraz przekształcaniem się uczelni w wyniku zmian społeczno-gospodarczych i kulturalnych w wielu państwach.

Należy podkreślić, że wszystkie wystąpienia — prezentowane przez członków polskiej delegacji — spotkały się z bardzo pochlebnymi opiniami i wzbudziły ożywione dyskusje.

Niezależnie od spotkań na posiedzeniach plenarnych i w grupach seminaryjnych organizatorzy starali się stworzyć wiele innych okazji do naukowych dyskusji w kularach, dzięki czemu podczas każdej przerwy kontynuowano nadal w swobodnej atmosferze wymianę poglądów. Z uczestnikami konferencji spotkali się także w salach recepcyjnych zabytkowego ratusza przedstawiciele władz miasta. Natomiast możliwość zetknięcia się z folklorem hiszpańskim stworzyła wycieczka do miasteczka La Albercia, stanowiącego rodzaj skansenu z XVI-wieczną zabudową.

Warto podkreślić, że kolejne konferencje historyków oświaty gromadzą stopniowo coraz liczniejsze gremia specjalistów z wielu krajów, a wymiana poglądów i publikacji, autentyczne spory i dyskusje naukowe pozwalają lepiej poznać odmienne stanowiska metodologiczne i wzbogacić kwestionariusz formułowanych problemów badawczych. Miłym był dla nas fakt, że po wygaśnięciu w 1934 r. kadencji prof. J. Miąso mamy ponownie przedstawiciela Polski w Prezydium Zarządu Międzynarodowego Stowarzyszenia Historyków Wychowania, którym został doc. Czesław Majorek, wybrany na to stanowisko w Salamance.

Lech Mokrzecki
(Gdańsk)